

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia pars II - Cod. Ettenheim-Münster 261

[S.l.], [18. Jahrh.]

Caput 1mum

[urn:nbn:de:bsz:31-129036](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-129036)

unde questio ista illis adhaerenda quibus religio
revelata tractatur. et esse Spiritum Corpore
essentiam aut verius esse nostras animas et
sensu intimo habemus. Tractatus, autem quo
quidquid ad animam spectat psychologia vocatur.

75
Caput I. inum.
De Psychologia.

Veteres tam variè tam ridiculè tam solide
de anima humana sensorunt atque disputarunt.
ut Certam aliquod insania inter se suscepisse
viderentur. Conterebant alii animam esse par-
ticulam Divinitatis, alii quendam igniculum, alii
simulacrum Corpori simillimum, alii partem
subtiliorem sanguinis, alii nihil omnino esse, alii
illam cum Corpore simul interire, alii illam tria
secula vivere sicut Canices, alii de Corpore migrare
in Corpus, ut qui olim in bello Trajano
fuerat Agamemnon hodie sit forsitas Gallus gallicus
naccus. Inos rationis sane principis innisi
et religionis divina dogmata ab eorum explosio
veterum nugis et deliramentis modo longe saniori
explicabimus. Inc. anima nostra, spirituales et
Conditiones ostendamus. inc. illam esse spiritum.
adv. esse immortalem. 3tio esse Corpore infor-
mando destinationem.

L
L

Articulus I.

Ut Clariori modo procedamus in demonst-
 ra animo natura, examinabimus imo quid sit
 Spiritus et quas habeat proprietates, et postea
 ostendemus illas animo convenire.

§ IQuid sit Spiritus.

Hic in genere examinemus quo sit essentia
 Spiritus quo precipue illius proprietates.

Apertio I.

Spiritus est substantia activa.

B. Haec definitio essentiam Spiritus immediate
 exprimit et ab omnibus aliis distinguitur, ergo
 est bona.

B.A. ut Essentia Spiritus immediate exprimat
 illud attributum debet exprimi a quo proprius
 Spiritus facultates promanant, atque ab activi-
 tate promanant.

B.m. intellectio, ratiocinatio, volutio, sensatio
 sunt actiones, ergo supponunt activitatem
 uti species genus, vel uti actus potentiam,
 ergo ab activitate promanant Spiritus facultates.

Bada Banty activitas spiritum ab omni materia
 et ejus modo distinguit, ergo ab omni alio.

int. Essentia Spiritus consistit vel in cogitatione actuali, vel in actione, vel in necessitate cogitandi et agendi, vel in potentia cogitandi, ergo non in activitate.

MA quodam bar. Si Essentia Spiritus consistit in actuali cogitatione, seu clarius si Spiritus essentialiter cogitaret, semper cogitaret quod incertum est, quinimo de animalibus infantium Galispinum et ab surdissimum si Essentia Spiritus esset cogitatio hoc autem in homine singulis instantibus mutaretur mutaretur quoque essentia, quod implicat eadem sequeretur absurditas, si Essentia Spiritus in necessitate cogitandi neque illam collocare possemus in potentia cogitandi Spiritus enim mere sensitivus, quin non repugnat et qualis sensus est anima brutorum, caret cogitandi facultate neque actio seu agendi necessitas Spiritum constituit, alias enim mutaretur Spiritus essentialis sicut eius actio singulis instantibus mutatur, propterea sequeretur Spiritum semper agere quod nemini constat.

objicies ad. Materia tam potest esse activa quam Spiritus, ergo sibi non opponitur.

MA activitas est principium et radix operationum, quas Spiritus excipit et quarum sibi conscius est, atque quaecumque materia evoluitur prietas, nullum aronit intrinsecum activitatis principium, proteret omnis activitas sui conscientiam excitat, atque conscientia in materia repugnat, ergo veli

in materia repugnat; Conscientia non potest esse nisi in re singulari, atque materia essentialiter composita est, ergo in illa non potest esse Conscientia, ergo nec activitas.

Inf imo una materia Elementa sunt simplicia ergo illis activitas competere potest.

Ad obscuritatem plenissimam. Sicant tandem aliquando adversari quid per prima materia Elementa intelligant, an prima vocant illa Elementa qua ipsi per mentem Corpora ^{ultima} resolvunt respondimus ⁱⁿ hoc Elementa hali modo numquam in rerum natura existere, sed esse meros mentis Conceptus, quos nobis materiam dividendo de illius partibus formamus.

Ad materiam ita per mentem dividendo seriem divisionum ^{um} attingere, quo fine caret; unde ne ad ultimas, quas volunt vocare primas aut principes partes perveniri non possent, nec illas unquam posse supponi, et ex quibuscunque partibus supponatur materiam componi, illas numquam posse huc adversariorum sensu primas esse.

Nam divisione qualibet facta partes divise habent aliquam partem extensionis, quam habuit totum, quod ultimo divisum est; jam vero quod habet partem extensionis illud extensum sit necesse est, ergo facta qualibet divisione etiam per mentem partes ultimo divise non possunt esse simplices.

26 An prima vocant illa in que Corpora
 seu per artem seu per naturam resolvuntur
 sunt ab una forma transeunt ad alteram
 sunt ex. tr. granum tritici sub mola trahit
 in farinam, farina in mactra transit in
 passam, haec in Libano abijt in panem,
 iste in stomacho mutatur in Chylum,
 Chylus bile mixtus omutatur in sanguinem
 hic venas et arterias transfluendo transit
 in Carnem opa quo Corruptione super
 veniente resolvitur in vapores, in sales,
 in pulverem &c

In omnibus hisce transformationibus
 seu ab arte seu a natura factis, scilicet
 sunt prae prima Elementa vocari illa
 quo a pristina forma transeunt ad novam
 evidentissimum autem est, illam non esse
 simplicia, sic Elementa in quo tritium
 per lapidem molarem dividitur, eo majora
 manet quo lapis est minus politus, ergo
 manent semper extensa; in aliis trans-
 formationibus semper partes divisa
 sunt mensuris vel liquore, illo quod dividit
 iam vero particula quo alias extensas
 magnitudine excedunt extensa similes
 est, unde omnia Elementa materia in
 quo ars aut natura Corpora resolvit,
 sunt composita.

Obis An vocant Elementa prima, qua
supponunt Corporum formationi praestitisse
seu ab aeterno ut contenderant Epicuri
veleros, aut à Deo primum absq[ue] ulla forma
Creati ut Com post. Charlejiu[m] fabulatur
Gapendy

inrespondemus illa puncta ^{infectabilis} ~~infectabilis~~ seu
aeterna, aeterni ex parte repugnare
neq[ue] posse ex mente Epicuri simplices coarctari
quia contendit à fortuita illarum conjunctione
mundum coalescere quod fieri non
posses si simplices fuissent nam nunquam aliquid se
majus confecerunt.

2do. Deus mundum creando illum produxit
extensum non in Elementa diversum
qua postea in massam compaginasset
repugnat Deum producere infinite parvum
si illud repugnat producere corpus infinite
maiorum De natura tenim extensivis
est semper posse crescere semperq[ue] decrescere.
ergo prima Elementa materiae qua unquam
sunt sunt composita sunt, atq[ue] mente for-
mantur conceptus hanc tumores sunt; ergo
non dantur molecula[m] materiae simplices.
Consequenter nec activa.

in 2do Molecula Corporum prima se non
solvunt, ergo quamvis simplices s[ed] tamen
possunt constituere corpus compositum.

Na. errore pluri. Vidimus jam repugnare simplicitate
molecularum. ipse molecula non possunt talum

Conspicere nisi aliqua inter se Cohesione
 Cohesio nulla sine aliquo vinculo utramque
 partem afficiente et tangente haberi potest
 ergo nisi prima Corporum Elementa se
 tangant nec unum Continuum dabitur.
 sicut enim Caput ab humeris assum, brachia
 et pedes a Corpore, hinc nunquam unum
 Corpus Conspiciunt ergo hinc non fit
 unum nisi per aliquam partium Cohesionem.
 quod si modo supponamus primas materia
 moleculas esse simplices et se tangere
 nunquam dabitur Corpus Compositum
 partes enim simplices sese tangentes tangunt
 se secundum se totas, ergo duo partes junctae
 non erunt majores quam una pars, nec
 si tertia ubi, aut infinitesima accesserit
 aliquid majus habebitur.

Quod si et jure abundantia adveniens
 concederemus principes materia partes sim-
 plices esse nec posse ad Contactum perve-
 nire, absque minima quoque sequentia et
 habilius diffinitis, vel enim Casus etc.
 humanum Comparat et innumeris talibus mole-
 culis et ad Certo tantum numero moleculam
 neutrum dici potest. non prius alias
 Corpus humanum foret infinite extensum
 nam sicut infinite essent moleculae simplices
 quae se non tangunt, ita quoque infinite
 forent diffinitio, quae hoc parva hinc
 habent aliquam extensionem, alias forent
 infinite parvae, et moleculae a molecula
 infinite parvae diffarent iam vero in solo
 Contactu esse infinite parvae aut nulla diffinitio

ergo Cum se non ^{erent} tangant, parvula quaedam inter
 illos distantia intercedet, et cum innumera
 supponuntur molecula innumera quoque in ^{illo} ~~istis~~
 corpore forent tales distantia, quarum quib.
 libet extenta epol. jam vero si in extensum
 infinitis representatur, exurrit extensio finita.
 igitur Corpus humanum foret infinite extensum.

Si ex certo tantum numero molecularum
 simplicium Corpus humanum constaret, ergo
 infinite parum materia contineret. nam si
 infinite parvum, quale epol molecula simplex,
~~ita~~ ~~per~~ multiplicatur per finitum pro,
 ductum est infinite parvum, aliquid falsissimum
 est Corpus eo humanum continere infinite
 parum materia, infinite parvum ponderare
 ergo falsissimum est prima Corporum elementa
 esse simplicia.

inff. gho Molecula simplices habent vires
 attractivas quibus sine ullo ^{alio} ~~motu~~ sibi se Coharent
 habent quoque vires repulsivas quibus se a
 mutuo Contactu arcent, ergo licet siml
 simplices nec se tangant, tamen poterunt
 unum locum Constitere.

N. a. utunque materia evolvatur, illam
 seprehendimus omni activitatis principio
 carere, tangere posse et tangi, moveri posse
 et collidi, & omnis forma & extrinsecus
 accipientis esse expectamus, virtus autem se mo-
 vendi motum alteri Corpori ex propria acti-
 vitate dandi, vires suas modo fortius modo
 remissius et haerenti esse insuperant. in Cor-
 poribus non motis existere facultatem sine
 nova accedente causa impellente sese movendi

in diffartia parvula, quam molecula certo immorant
modo attrahant iuxta quadrata diffartio, modo 45
iuxta Cubos; Cum Corpus adhaerens diffans
repellant modo iuxta quadrata diffartio
modo iuxta Cubos. atqui haec omnia sensum
Comunem aequae ac sanam rationem offendunt,
unde saltem istud vitium. Corporearum, sim.
pliciter molecularum, impossibilitatis
contactus diffansae tanquam implicans et peri-
culosum repudiamus.

imp 4. ignis activus est, atqui tamen ignis est
materia, ergo
p M. ignis Corpora omnia deffruunt, ergo
est activus.

Qa. Corpora deffruunt motu quem habet ab
extrinsecis & vitibus propriis aut motu quem
habet a se N.

sicut lapis fenestro impactus vitra fragit
ita igniculi Corpora quolibet deffruunt
quemadmodum autem ^{retur} ratiocinatur ille, qui
et inde concluderet lapidem esse activum
non minus absurdum foret ratiocinium
quo quis contenderet ignem activum esse propter
fracturam ~~Corporum~~, quam Corporibus infert
sicut enim in lapide non aliud est quam
motus impressus a manu javientis ita in
igniculis aliud non est quam motus fortiosus
et expansivus ipsis a Creatore impressus
et per figuram sphericam conservatus.

imp 5. Corpora classica certa activa sunt,
ergo saltem materia activa.

Qa. Corpora Classica compressa sicut sponda

48

resistunt
 sic globulus ^{eburneus} cadens in terram sponte resilit,
 Calamus certo modo flexus sponte salit. ergo Corpora
 Elasticarum sunt alia.

¶ Omnes hi Elasticitatis effectus dependent
 a causa lateri, que est Corporibus adinseca
 causa autem lateri omnium Corporum sunt
 igniculi motu fortioso et expansivo a
 Creatore donati et Corporum inclusi, dum
 igitur globus eburneus in terram cadit, partes
 anteriores globi intro premuntur, pori ipsi
 complanantur, igniculi intus latentes figura
 sua tenacissimi propter motum fortiosum
 quem habent paululum complanari debent
 et partes illorum etteriores intro premi
 harum partium intro preparam motu fortioso
 suo et expansivo debet augeri, accelerari
 donec pristinum locum et figuram resumserint
 non possunt autem hi igniculi pristinam
 suam figuram reduntam resumere, quin prius
 priorem figuram reddant nec possunt prius
 suam primam figuram acquirere quin partes
 intro prepe globi cadentis iterum procedant
 et non possunt hae partes propter planum
 resistens procedere, nisi globus eadem
 vi a plano recedat. Quare superius
 igniculorum numerus in globo eburneo latens
 et per collisionem cum plano compressus, nihil
 sese viribus junctis restituere, prius figuram
 priorem reddere, partes in pristinum statum
 restituere et sic globum a plano sublevare.

Eodem modo explicantur omnes Corporum
 Elasticorum effectus, quin ulli ad vires activas

in corporibus residantes sed recurrendum.

¶ § II.

37.

Quo sint Spiritus proprietates.

Spirituum varias dari species admodum
possibile ac vere extra Conuersa est, inter
varias que ipsis competunt proprietates
principem sibi locum vindicant simplicitas
et immortalitas.

Definitio. Simplicitas est Proprietas qua
substantia simplex omnes a se partes excludit

Definitio 2a. immortalitas est Carentia principii
destructivi.

Duplex datur immortalitas alia intrinseca
alia extrinseca. intrinseca illa est que
 caret omni principio destructionis et inter-
 ritus. extrinseca autem vocatur illa que non
 tantum nullum continet principium corro-
 lutianis intrinsecum, sed etiam a nullo principio
 extrinseco destructiva.

Definitio 3ia. immortalitas extrinseca est vita
 sine fine sicut duratura. immortalitas extrin-
 seca dividitur in Essentialem aut independentem,
 que soli Deo convenit, et dependentem que
 Spiritui Creato convenire potest.

non possunt esse nisi in re simplici, ergo
spiritus ratiocinans est simplex.

89.
Ca. Si una idea foret in parte spiritus a
altera in parte b. scilicet in parte c. cognitio
in parte d. non potest habere illa hio, ergo
spiritus ratiocinans est simplex. f.

Pa. Enuntiatio non potest fieri nisi ab illo
qui utramque vidit ideam, ergo cum nulla pars
utriusque idea foret sibi conscia nulla pars posset
continere enuntiationem, ergo spiritus ratiocinans
debet esse simplex.

Co. Omnes operationes spiritus sunt actus
et sui conscientiam edicunt, atque conscientia
non potest esse nisi in re simplici, ergo omnis
quicumque spiritus debet esse simplex.

Aperitio eda.

Spiritus est intrinsece immortalis.

B. immortalitate intrinseca gaudet quod dissolvi
et interire nequit, atque spiritus dissolvi et
interire nequit, ergo.

Rm. quod omnino simplex est dissolvi et interire
nequit, atque spiritus omnino est simplex, ergo
Solvuntur objectiones.

Spiritus constat genere et differentia, ergo
constat partibus.

Ca. Constat partibus metaphisicis et phisicis.

Partes metaphisice sunt plures ideae partiales,
atque nobis formamus de spiritibus, atque de spiritibus
plures ideas partiales nobis formamus, ergo
habet plures partes metaphisicas, quales sunt genus et differe

Partes physicae sunt plura principia ejusdem rei
inter se physice distincta, aliquid talia in
Spiritu non dantur.

in p. imo. ubi plures sunt partes physicae, ubi
plures sunt affectiones distinctae, aliquid in anima sunt
plures affectiones, ergo plures partes.

N. M. ubi unica est plurimum affectionum
Conscientia, repugnat plures esse partes, aliquid
in Spiritu datur unica affectionum plurimum
Conscientia, ergo non habet partes.

in p. deo repugnat atomum simplicissimum
plures habere modificationes, ergo etiam Spiritus simplicissimus
plures habere modificationes.

N. Supp. A. Capet moleculare dare simplicissimum
quoique enim materia elementum cogitatur
extensum sit et locum repleat necesse est, ergo
non datur atomum simplicissimum, quae partes
habere simplicissimas modificationes.

in p. vlio. Spiritus est in loco ergo est
extensus. IA. per suam substantiam est,
per modum diffusionis N.

Spiritus existens ergo possumus concipere
esse alicubi, quo sensu dicimus Deum esse ubique
non quod proprie locum aut habeat aut exeat
qui, locus semper est pars spatii sed quia est, scilicet
quod possibile foret licet nullus existens locus,
sic Deus existens antequam mundum corporeum
crearet, aliquid tunc nullus erat locus, ergo Deus
ceteris Spiritus adhuc existens licet omnino eva-
nesceret locus, ergo Spiritus dici quidem potest

in loco existere, si loca existunt, non autem hoc
sensa quod locum exigat, quod loco affixus sunt
quod multo minus locum repleat, Cum enim partes
nullas habet nullum spatium. obferre potest
nec diversis suis partibus diversas loci partes
respicere.

Spiritus spiritum aequo excludit, ac moleculari
moleculam, ergo spiritus locum replet.

DA. spiritus spiritum excludit de sua substantia &
de loco N. spiritus unus non est alter, ergo
di illorum substantiam excludunt, sed spiritus quoque
molem non habet unde locum in quo fingitur
esse non replet ergo nullus spirituum in
eodem & loco puncto existere possunt.

Obicies edo. Conscientia potest haberi, ubi
plures sunt moleculae, ergo &

CA. Licet cogitatio per plures moleculas
foret diffusa in una tamen potest colligi, ergo

CA. Licet radii solares per plura lentis puncta
transeant, in uno tamen puncto coeunt,
ergo a pari & licet cogitatio per plures mo-
leculas esset diffusa, in una tamen colligi potest.

DA. Coeunt in uno puncto physico & in
puncto mathematico N.

Punctum physicum quantillum sibi est indivisibile
punctum mathematicum est indivisibile.
radii solares in foculentis coeunt in puncto
physico, et quilibet tenet spatium sibi proprium

nihil probat.

in § 11 potest Deus moleculari simplices
et activas, ergo activitates materiae potest.
et simplicitas componere.

9.3

Na. Deus non potest impossibilia facere,
atque impossibile est materiam ex natura sua
compositam, et inertem esse, tamen simplicem
et activam; quam parum Deus Circulum
quadratum producere potest, tam parum
materiam simplicem potest creare.

in § 12. Extensioni materia potest succedere
simplicitas, ergo Deus materiam simplicem
producere potest.

Na. Simplicitas et extensio se destruunt,
extensio autem materiae essentialis est, quia
idea materiae semper involvit particularem
multitudinem; atque nulla res potest spoliari
proprietate essentiali nec accipere particularem
quae essentialis destruat; ergo materia extensa
non potest fieri simplex.

in § 13. quieti corporis succedere potest motus,
ergo a pari extensioni simplicitas.

Ne. latissima dissimilitudo est, quies et motus
non sunt proprietates accidentales materiae, quae
sola essentialia adesse vel abesse possunt, non ita
autem extensio.

in § ultimo. motus simplex est et tamen in
corpore composito recipitur, ergo a pari
licet cogitatio sit simplex poterit tamen in
substantia extensa recipi.

Ma. Vel motum consideramus prout mens
nostra fingit scilicet pro verbis quibus
Corpus Expedimus abripere, vel illum Consideramus
pro eo quod verum est, in nostro Casu est simplex
vires quas fingimus Corpori inesse per totum
Corpus sunt diffusa, augeri, Componi, minui
Aridi, Calcule omni Subjici possunt, atque
simplex nec Componi nec dividi nec Calculari
potest, ergo motus hoc sensu acceptus non
est simplex. ad sensu vero ad reali motus
nihil est quam Corpus ipsum existens successivè
in diversis locis, atque Ecce Corpus non est
simplex, ergo nec motus.

Articulus 2us.

De anima.

Quærimus hinc num anima vera, sit Spiritus,
qua via anima Corpori humano insit, quem in
illo loco occupet, quo metu cum Corpore junctum.

Articulus

In hoc paragrafo ostendimus animam esse
spiritum illi competere spiritus spirituales,
demum varias evolvens animo facultates

Numero I

Anima est Spiritus.

B. Anima humana est substantia activa, ergo
est Spiritus.

B.A. Ens per se subsistens et affectionem^{um} Capax
est substantia, atque anima est Ens per se sub-
sistens et affectionem Capax, etc.

95
Bon. anima concipitur sub nullo inhesionis
subiecto, seu sine ulla substantia, cui inho-
rere erigat, ideo enim anima et ideo corpus
sunt duo ideo totales, ergo anima est substantia.
ut anima capax est cogitationis sensationis
iubii ex ergo capax est affectionum, ergo
est substantia.

Præd. Anima attendit, reflectit, iudicat
et objectis alia eligit, alia rejicit, amat,
odit, atqui hæc sunt totidem actiones, ergo anima
est substantia activa, ergo est spiritus.
Solvuntur objectiones.

Anima est forma corporis, ergo non est
substantia.

Da. est forma corporis substantialis. C. est
forma corporis modalis M.

forma modalis corporis aliud nihil est quam
corporis modificatio, quæ sequitur naturam
corporis; est certa partium lectura est configuratio.
atqui certe anima non est partium lectura, nec
corporis modificatio, quia non datur modificatio
modificationis; anima autem ut vidimus ipsa habet
modificationes, ergo non potest esse modificatio.

forma substantialis corporis est substantia
quædam activa quæ corpus informat, regit, func-
tionibus æternis applicat, ac illo tanquam organo
et instrumento utitur; atqui anima de se ipsa
est ut corpus humanum informat, regat,
illo ad varias functiones oriundas tanquam organo
utatur, ergo anima est forma corporis substantialis.

in primo. Anima Corporei inherere cogit,
ergo non est Substantia.

Ma. Anima quidem Corporei inest, anima
Corporei est unita, sed nimirum illa
inheret vel modificatio inheret Substantia,
velut albedo inheret nervo.

in 2do Anima et Corpus unam Substantiam
constituant, ergo anima sola non est Substantia.

Anima et Corpus efficiunt unam ^{Sup}personam
seu unam personam, quae coalescit et duas
Substantias unitas.

in 3to Marmor et forma Mercurii unam
Substantiam efficiunt, ergo à pari Corpus
et anima unam Substantiam.

Ma. Si paritas est, forma Mercurii et
modalis nempe Ceteris particularum marmo-
rearum modus est ordo, qui nec à marmore
distinguitur esse nec sine illo existere potest.

Anima autem est animatrix Corporis
et directrix seu seque ac Corpus existens.

in ultimo. Solum Deo competit activitas,
ergo anima non potest esse Substantia activa.

Ma. videmus Spiritus etiam Creatos activos
esse seu volendo, seu intelligendo, seu sentiendo,
seu ratiocinando. prima quidem Summa et independentis
activitas competit Deo, sed Substantiis Creatis
Deus ipse pro modulo vires agendi concedit.

Quoniam Jomon spiritum modo est est,
animam esse spiritum sponte sequitur illam
habere ceteras spiritus proprietates que sunt
simplicitas, et immortalitas.

Aperitio I.

Anima est simplex.

P. Anima est substantia cogitans, ratio,
sensitiva & aliquid substantia cogitans est simplex apparet et
clarum spiritus
ergo anima est simplex.

Aperitio 2da.

Anima est intrinsece immortalis.
P. Immortalitate intrinseca gaudet quod rationi
sui dissolvi et interire nequit, aliquid anima-
tione sui dissolvi et interire nequit & ergo
P. m. quod omnino simplex est, ratione sui
dissolvi et interire nequit, aliquid anima
dissolvi et interire nequit &.

Aperitio III.

Anima est extrinsece immortalis.
P. Anima extrinsece immortalis est, si
corpore destructo a Deo ^{annihilanda} anima
destructo a Deo non est ^{aliquid corpore} ~~annihilanda~~
P. m. animam corpore destructam a Deo annihilandam,
annihilandam non esse cogit religio naturalis, imo
vehementissime persuadet sensus communis, et hoc
Dei summi prout aequitas exposcit ergo

religio
Præd. ~~Dei~~ naturalis in Cultu Dei et morum
 honestate consistit, atque si anima ^{animi} ~~animi~~ ^{animi} ~~animi~~
 sit fundamentum Cultus divini et morum
 honestatem ruit, sup.

Præd. Ratio actionum Supremo judice ^{rebus}
 futurorum Spes et metus ad Dei Cultum et
 morum honestatem precipue efficiunt,
 atque si ^{ambulantia} anima, et evanescent
 hi stimuli, quid enim avaros a fraudibus Liberos
 a voluptate, Cruces ab immanitate, invidia
 livore Superbia Curgetes arcet a vin
 dula a ~~h~~ vita hujus brevitas et
 incerta ejus usura a ~~h~~ hoc eos potius ad
 omnia scelera accendit, quibus populus
 inquitur, per fas et nefas fruamur
 et voluptatibus lascivie indempunt. Præd. omni
 moritur; et cinis erit Corpus nostrum
 et spiritus diffundetur tam molli ~~et~~ aer
 hoc omni tempore loquela eorum est sine
 nostris dictis tanta fuit suorum licentia
 effreni ~~libit~~. Ergo religio naturalis est

Præd. sensus communis est in nobis sine nobis
 ab auctore nature indicium benevolentis
 desiderium; quod enim non semper sibi bene
 esse cupit; ergo omnia ^{em} conscientia animam
 immortalem esse evincit, quod enim natura
 sentit, quod omnium gentium Consensio clamat
 non potest non esse verum, quod auctorem omnium
 gentium Consensio animam semper immortalem

Clam et ex Conjecturarum rationum historiis
 effatis et Ceremoniis patet de his. indubitata
 Respondeo Cicero: huiusmodi natura duce nulla
 ratione nullaque doctrina maximum vero argumen-
 tum est naturam ipsam de immortalitate animarum
 facile iudicare, quod omnibus eorum sensibus et maxime
 quidem que post mortem futura sunt....
 permanere animos ac libramur Consensu nationum
 omnium, ergo anima de spructo Corpore non
 annihilanda esse. Consequenter persuadet sensus empirici.

Dicitur D. Dei Summi providi equitas et poscit ut
 leges suas et virtutum studiosis primum
 sceleratis vero et leges suas viri huiusque
 contempserint. Supplicium decernat, atque si
 anima Corpore de spructo sit annihilanda, nec pio
 supplicium primum nec sceleratis supplicium decernit.

Dicitur in D. Cui malis, calamitatibus, opprobriis, aliis
 infortunis, ~~perire~~ in hac vita premuntur
 Sum mali bonis honoribus in hac vita premiuntur,
 si anima de spructo Corpore sit annihilanda, nec
 pio primum nec mali supplicium decernit
 ergo Deus et providentia et equitas sua seipos
 quod cogitare absurdum et nefas est. ergo

Dei Summi providi Solventur objectiones.

Ens simplex concipi requirit, ergo gratia aperitudo
 Satis requirit simplex.

3a. Si simile et adaequate concipitur, C. natura
 ejus in se repugnat. N.

100
Conceptus Entis simplicis diffinitus nondatur
est illud non repugnare sed existere clare est
illius effectibus ^{omnibus} non ~~frangitur~~.

in fine. Entis simplicis est nomen inane, ab
idiotis et a Theologis huius causa propugnatum
na. mendacii et Calumniis plenissimum.

Piote, rudes sunt et vii ultra materiam
sapiunt, ergo incapaces certe invenienti
Entis simplicis, unde Splendide mentitur
adversarius ed. Nisi omnium animis infunderet
notitia Entis simplicis omnem operam
perderent Theologi, ejusmodi Entis predicando
propterea evidenter demonstrevimus omnem
actionem sui Conscientiam excitare hanc
in sola re simplicis posse reperiri, ergo
opaviter Calumniata Theologos, qui illas accusat
huius causa et cogitare, quod evidenter omnibus
inest cogitabilibus.

in fine edo. Anima est forma Corporis extensi
et indivisibilis, ergo anima debet esse indivisibilis
Da est forma Substantialis C. est forma
modalis N. tantum forma modalis debet
sequi naturam Corporis.

in fine edo. Si illa est inter animam et Corpus
nec non est proportio. fals C. z

DM nulla est proportio similitudinis C.
nulla proportio ordinis N.

Proportio similitudinis habetur inter ea quorum 101
natura similes sunt, et certo modo sibi com-
mensurantur sic inter duo triangula quorum
majus constat ex lateribus Centuplum maio-
ribus quam latera sunt minoris, est propor-
tio similitudinis. Talis inter animam et
Corpus esse nequit.

Proportio ordinis, est inter ea, quo aliquo
modo a se dependent aut ad se relationem
sicut, sic inter mundum Creatum et Crea-
torem est, proportio ordinis; talis quoque est
inter Corpus et animam.

in 1° Slo. Operationes animae respondere nequeant
motibus Corporis nisi sunt Corporis, ergo
sunt Corporis.

Na. Motus Corporis siam ad Cerebrum
usque propagati per se non attingunt
animam illam non commoveant de illianda
idea, illam non determinant ad excitandum.
motus hoc in Cerebro excitatos subsequitur
operatio animae, interposita lege naturae
quae est voluntas generalis Creatoris;
ergo inter motus Corporis, et operationes
animae non est nexus immediatus et phi-
sici inter Corpus Collidens et Corpus Collisum
ergo operationes animae respondere possunt
motibus Corporis ^{non} nisi sunt Corporis.

in 2° Slo. Operatio animae v.g. est idea extensionis,
atque haec operatio est extensa, ergo operatio
animae est extensa.

202 Nm. idea extensionis est representatio
offensiva rei Corporalis non imitativa, ergo
non debet esse extensa.

inst. Idea extensionis nun major est nunc
minor, ergo nullo modo est vel sit extensa.

Na. Entitas idea est actus simplicissimus
ergo nec major nec minor vocari potest,
Satis quidem idea majoris extensionis
sui pollicis non habet sed pollices; datur alia
idea minoris extensionis v. g. trium pollicum
quo non idea habet tres pollices, ergo licet
extensionem modo majorem, modo minorem
cogitem, non ideo idea extensionis existit
modo major, modo minor.

Objicies edo. Anima incipit, ergo et desinit.

Ne. Essentia animo non est altera
alias foret Deus; non est nocentia sed
tantum arbitraria, existit igitur, quia Deus
vult, et cessabit existere, quando Deus
nolet illam existere, ergo sicut inepte
ratiocinaretur ille, qui ista diceret: Deus
vult animam existere, ergo postea nolet
illam existere; eque inepte ratiocinatur
ille. anima esse incipit, ergo et desinit.

inst. imo. Anima ex nihilo fit, ergo
in nihilum revertitur.

Ne. Deus creando animam sicut quamcumque
Substantiam, illam format ex nihilo,

103

Substantie Creato non revertuntur in nihilum
nisi Capante voluntate Divina, quæ Conservantur,
sicut igitur inepte aromen latus ille, qui dicit
Deus Creal animam, ut illam destruat, sicque
inepte arguit alter, dicens, anima est nihil lo
fit, ergo in nihilum revertitur.

in p. do Anima potest pati, ergo etiam
Corrumpi.

Ne. Anima dicitur pati dum ingratas recipit
affectiones uti doloris, hoc autem affectiones
sunt actus sui conscientiam excitantes quos
non nisi in re simpliciter esse potest, quod
autem simplex est non potest Corrumpi, quia
Corrumpi insensibile per partium dissolutionem, ergo
Anima licet patiatur, non ideo Corrumpitur.

in p. do. Quando moritur homo forma eius
perit, atque forma est anima, ergo anima perit.

N. m. forma hominis est unio corporis
cum anima, hoc unio perit in morte hominis
sepe potius mors hominis est huius unionis
destructio, id est separatio anime a corpore

in p. do. Anima egrediente ~~separatur~~ a corpore
ergo ~~in p. do.~~ ~~separatur~~ ~~separatur~~

Ne. duo amici ~~separantur~~ ~~separantur~~ et neuter
suum interitum presentit. Anima Corpus amat
eog familiaris forme cultus, atque Deo jubente
illi ~~ad se~~ ~~ad se~~ Coniuncta est, ergo anima
ergo ~~separatur~~ anima que sit co-respirans, que
sors sibi contingat nescit. Erunt tres rationes

104. Cur eger à Corpore dicitur, cum exiret, brevide; nulla
vero interitus presentio illam percellere valet
imo Cum de sorte futura Contranatural, non
interitus sed vita et immortalitas suo sibi
Confia esse debet.

in Sto. Animus à Corpore ~~Separata~~
Separata ~~est~~ in statu violento, ergo in
hoc existere nequit.

Na licet dicitur a Corpore fieret violentus
violentus tamen non est status, in quo anima
existeret abs Corpore, status enim violentus
est in quo quis est contra suam finem
aut destinationem aut inclinationem Essentialē
jamvero finis, quidam primarius anima est
ut Corpore debite organice in se, hoc autem
Essentialiter vitiale. Et patet ipse finis, finis
alter est eterna felicitas, ergo dum Corpore
dissructo anima avolat non est in statu
violento sed opposito destinationi suae.

in Sto. operationes animo dependent
à Corpore, ergo anima extra Corpus
existere nequit.

Ita dependent a Corpore tanq. principie
elicitive M. tanq. a Conditione Sub. Diff.
quandium debita est Corpore organice. Et haec
Cum finis anima sit Corpus informare
gammum istud debite organice est, nullus
in anima sit actus, qui non sit Cetero quidem
motui in Corpore annexus; hoc solum
operationes animo à Corpore tanquam

instrumento ~~et~~ ^{et} Corpore Conditione dependent, quoad
anima illi inest, verum Corpore ~~et~~ ^{et} ista
lege natura soluta suas facultates exercere
quocumque modo poterit.

105. 17

in p. 7. mu. Et Corporis temperamento, et
valetudine, omnino operationes dependent,
ergo a principio tantquam elicitivo

Da. tanquam a Conditione C. seu N.

Ex mutua animo et Corporis unione sapius
laudata sequitur impressiones seu motus
factos in organis esse occasionem, Cur
anima varias elicit operationes, alias
in Corpore infantili, alias in Corpore
adulto, alias in Corpore sano, in aegrotis
alias, quia propter diversam organorum dispo-
sitionem diversi quoque motus sunt, qui in
Cerebro oriuntur.

in p. 8. de. Si organa non elicerent operationes
quas anima tribuimus, non organa sed
anima deberet fatigari, atqui anima vel spiritus
non potest fatigari, ergo organa fatigantur.

N. N. Cum organorum usus tensionem nervorum
et spiritum vitalem multos sunt. Condicio
et occasio, sine qua anima operationes suas
non elicit, organa tandem adheruntur,
nervi lantur, et spiritus vitales dissipantur
inde sequitur organorum corporis et fatigatio.

N. m. Proprie anima fatigatur, ob spirituum
enim vitalem penuriam fit. ut Anima

longe majores debeant adhibere ad membra & g
pedes moventes quorum pondus et resistenciam
eo sentit majorem quo spiritus vitalis magis
jam exhaustus sunt, huius resistenciae et pondus
sensus vocatur fatigatio.

in p. g. Nulla unquam redit anima, quae statim
suum auxiliavit, ergo anima cum corpore extinguitur
s. a. n. e. Rationibus evidentibus animam
corpore destructo non annihilari ostendimus
Contra rationes positivas et certissimas
argumentum negativum quoniam habet nullam
sensu qua anima corpore destructo adhuc sui
sensum faceret si fieret Contra omnes
naturae leges, ergo nulla anima corpore
destructo redire potest Consequenter mirum
non debet esse nullam redire, et ipsum
potius movet alicuius bitem qui eandem argo
mentum adducit arguit animam cum
corpore extingui.

Siti esse quia non desunt historiae quas
sunt falsae sunt vero non curamus,
que asserunt animas redire

in p. 10. Deum equales non exigunt animam
immortalitatem, ergo falsa est ultima probatio
p. d.

B. Virtus in se solatium et premium scelus in
se est pena ^{et supplicium} ergo non est ratio cur pii
expectant premium, impii supplicium timeant

NA in se male impiorum virtus et
vitium sunt nomina insana.

Et solum utile est premium et solum
noxium est pena.

107.

Ab NE. unde virtus ardua pios tranquillitate
et suavitatem recreat a spe fuditum
unde Crimen impios miseria et exercitia
metu futurorum ergo est, quod pii expectent
et impii contemnant.

in ff. ii. Anima belluina de spurdo Corpore
amihilata, ergo et humana.

NE. Anima belluina si bellue animam
habent, rationis ^{et libertatis} expertes sunt, quare
nec meriti nec demeriti capaces; hinc
non adest ratio Cur de spurdo Corpore
non pereant.

Numerus III.

Quasvis anima res sit omnino simplex
plures tamen in illa facultates distinguimus
potissimum autem intellectum et voluntatem
ad quas ceteros omnes facile revocantur

Intellectus est illa vis animi, qua objecta
quocunque perspicit, illius doctes sunt acumen
profunditas, solitudo, intellectus est formare ideas
de illis judicare denique ratiocinari. ad hunc
revocantur.

Inno. facultas Cognoscitiva que est illa animi vis
qua et nos et res extra nos positas cognoscimus,
per sensus res singulares et presentes, per

108

imaginationem abentes, per intellectum unice
ales dignoscimus.

2°. facultas sensitiva que est illa animo
vis, qua varias in nobis experimur affectiones
quarum occasio remota sunt Corpora vel organa
ocasio autem proxima sunt motus in Cerebro
excitati.

3°. facultas imaginativa que est illa ani
me vis, qua res abentes suis lineamentis
cessitas, olim sensibus exceptas nobis iterum
presentes sistimus, aut illis novum quid affingimus,
imaginatio presertim per somnum habet locum
organis enim exterioris clausis et ab impressione
rerum exterarum liberis fluunt velut sponte
spiritus vitales et resequunt vias et sulcos
quos sibi objectis presentibus fecerant, hinc
anima sistitur res olim visis et subinde
ridiculum in modum conjuncta que phantasmata
vocantur eo vividiora quo spiritus vitales
aut fortius fluunt quod accidit febricitan
tibus delirantibus vel sanguine effluentibus
aut profundiores transflunt sulcos, qui et
arati sunt ab objectis frequenter visis
aut fortiter sensus ferientibus.

4°. facultas recordandi seu memoria, que
est illa anime vis, qua ipsas et res olim
cognitas recognoscimus, discepat memoria
ab imaginatione quod ipsa potius ad facultatem

109
Sensitivam, altera ad facultatem Cognoscitivam pertinet.
Dependet memoria a Cerebri Constitutione
à Spirituum vitalium natura et numero.
Cui angustum Cerebrum est et inmundiculum
ascendens parvula quoque eruditionis copia inserit
Cui Cerebrum nimis molliendum inest facili
sed labili pollet memoria, hinc pueri facile
memoriter discunt, sed cito obliviscuntur.
Cui durior est Cerebri substantia aut
et non nisi magno conatu res discendas
memoria mandabit, sed tenaciter retinebit;
hinc viri etate profecti difficilius memo-
rabiliter discunt, sed fidelius retinent; ratio
horum est quod mollior est Cerebri substan-
tia eo facilius fluit spiritus vitales, eo
facilius animo subsistant imagines; facili-
tatem autem in materia molli sulci iterum ob-
durant et evanescent; hinc talis memoria
non durat; in Cerebro duriori virorum
spiritus vitales difficilius exerant sulcos
hinc eoque res retinentur memoria mandant
verum sulci semel facti non ita cito
obducentur; hinc res memoria mandatas
facilius retinent. Senes vero quicquam memoria
mandare possunt obduruit scilicet illorum
Cerebrum, optime recordantur eorum quo
in pueritia didicere, quia sulci in pueritia
facti et sedula reflectione cultius mansere
faciles.

Quo spiritus vitales subtiliores sunt, eo facilius
obspacula vincunt, sulcos formant aut retrahunt,
menti obediunt, eoque felicior erit memoria.
exinde patet memoriam esse verum mecha-
nismum, quem labor doctus facile perficit.

5to. facultas attendendi et reflectendi ea animi
vis est, qua inter plura objecta menti
praesentia unum praecipue contemplantur
et sepius ad singulas illius partes examinandas
singulari novaque utimur respicientia.

6to. ingenium quod est ea animi vis, qua
per se similitudines prompte ac appetite
intuoritur ac profertur. ingenium mentis
acumini profunditati phantasiae ac memoriae
conmensuratur.

7mo. ratio quae est ea animi vis, quae
veritates et veritatibus demonstrat earumque
netum distincte percipit, quicquid cognitio
veritatibus consonat, rationi conforme
est, quicquid iisdem repugnat rationi
differente vocatur.

Voluntatis est actionibus hominis proficere
illas imperare vel ab illis cohibere, vel ab illis
totam vitam moralem ad honestatis regulas
componere. ad voluntatem revocantur.

imo. facultas appetendi quae est illa animi
vis, qua in bonum inclinamus, si bonum

ipsum est bonum sensuum, vocatur sensibilis
appetitus, si bonum est in genere, aut verum
bonum quod ratio deligit, appetitus a ratio-
nalis est, qui proprie voluntas vocatur.

200. Voluntas facultas averfendi, que est illa anima
vis, qua malum declinare et depellere nitimur,

210. libertas que est illa anima vis, qua
unum pro alio ita eligimus ut posimus
idem rejicere et aliud eligere.

40. Hæc spectant omnes anime motus, quos
affectus aut passiones, aut sensus vocamus,
quorum alii animam grate alii injuriant
afficiunt, quales sunt voluptus, odium, gaudium,
tristitia, amor, odium; ira, mansuetudo;
omnes habitus quos virtutes aut vitia vocamus.

Quamvis animam rem simplicem et indivisam
sub omnibus hisce nationibus nobis exhibeamus
graviter tamen erraret, qui facultates modo
recensitas in anima distinctas aut multiplices
judicaret. sunt enim tantum diversi conceptus
quos nobis formamus cum unam eandem
naturam animo ad diversas functiones suas
referimus.

Qua via anima Corpori infit.

Mira est veterum circa anime originem
dissentio nec ullus est et famosissimis anti-
quitalis philosophis qui Jani quid haec de
re diceret. Pitagoras et Plato animas in
Celo accersunt et forte illis Corpora ad-
scribunt, Porci putant illas esse divine
mentis particulas alii illas sicut Corpora et
radere autamant, nos cum Janiore Philo-
sopho et Rationibus sed firmis ducti patimur.

Anima a Deo Creatur et
Corpori unitur quando fetus humanus
est debile organizatus.

B. Anima nec Dei nec mundi particula est,
nec per metamorphosin et Corpore in Corpus
transmigrat, nec et radere oritur et anime
humanae a Deo Creatur et Corpore unitur
quando fetus humanus est debile organizatus.

Q. B. ^{Deus} nec mutari nec dividi potest,
atque si anima esse particula divinae substantiae
Deus et mutari et dividi potest.

B. m. Anima esse quaedam perfectio divinae substantiae
et cum et divina substantia hanc particula
a tota emanaret illud totum id est substantia
divina aliqua perfectione exeret, ego u mutetur
et divideretur.

B. e. mundus vel est spiritus vel corpus, et in neutro
casu anima potest esse ejus particula, inquit primo
spiritus enim particulas non habet,

non in eis aperte repugnat animam qua
substantia activa est, Simplex et intelligens
eque particulam substantie inertis Composito
et indivisibilis.

573

B. P. Si anima de Corpore in Corpus migraret
in uno promereri eternum in altero supplicium
eternum promereri popel, atque repugnat cond
animam eternum puniri et eternum remunerari.
abs. e. ca.

Ado. hoc opinio nec experientia nec rationi
nec revelationi invidetur ergo gratis et temerarie
a dogmatibus illius auctoris spiritibus.

Uis. Jansum Communem offendit, quis enim
risum teneat Jam audet serio Lucem belli
Trojani hodie epe gallum gallinam ego anima
non transmigrat de Corpore in Corpus.

B. P. oriri et traduce est deduci et subjecto
preexistente, atque anima ita deduci nequit.

Om. Anima substantia activa ac promereri spiritibus
atque spiritibus ex subjecto preexistente deduci
nequit, non enim potest deduci ex materia
quia spiritus est, non ex spiritu quia spiritus
utpote simplex non habet per partes nec potest
evadere, ergo Cum anima nec sit a se na
Dei aut mundi particula epe, popel nec ex
Corpore in Corpus transmigrat, nec oriaitur
ex traduce nec ulla ratione Corpore preexistat
necepe est ut ^{creatur} Corpore infundatur, quanta
felus est debile organizatus

Objectiones

Solus homo nascitur via generationis, et anima.

NC. Nasci potest sicut homo cum semina anima corpori unitur, hoc enim unio est forma hominis vel sicut in lucem prout; jamvero non corpus tantum sed corpus jam animalium in lucem prout, ergo solus homo nascitur et quidem generationis via, quia generali est in lucem prout. Verum nascitur sicut homo in utero materno sicut anima corpus animalium, quod pariter via generationis accedit. Corpore enim per generationem debite organico anima debet uniri, hinc homo operatione nascitur seu spectatur ut in utero materno formatus seu prout in lucem editur, et inde eadem non sequitur animam via generationis oriri quia illa est in nullo subiecto preexistente sed est sola voluntate Creatoris procedit. Solum corpus motu vitali et calore prolifico evolutum generari potest, quia generatio est evolutio corporis unde alia forma materia accrescit, ergo generatio in corpus non in spiritum cadere potest.

in p. ad sicut nequit quomodo corpus est debite organatum, ergo non supra fundamentum nulli

ratio est experientia nos docet finem animae per materiam esse corpus in formare, hoc ratio est experientia nos docent corpus organatione de substantia animae descendere a corpore

ergo eadem ratio nobis inquit debetam Corporis
 organizationem esse causam Cur anima Corpori
 sit unita, unde jure merito Concludimus
 tum animam Corpori uniri quando illi
 est debite organatum sicut apud videmus,
 tum animam a Corpore separari quando hoc
 debita organizatio deservit, fateor
 quidem non Conspere de momento nec de die
 quo fetus rite organizatus est. nec mirum
 est medicos hanc de re non Consentire
 quid enim accurate definit quo momento
^{num} ~~gratum~~ terre mandatum eximiet, illud
 enim dependet a Concursum tot hanc direptionem
 causarum, ut impossibile sit, illas accurate
 Calculo subicere, subinde primo jam sic
 incipit germinatio, subinde postmodum
 post plures menses, non minus incerta
 et varia est fetus humani formatio et
 organizatio. Paulus zacharias pluresq; alii
 saluberrima facultatis doctores Concedunt
 illam fieri ipso Conceptionis momento
 aut paucis post horis, alii septem alii
 triginta dies exigunt, quod satis Super
 demonstret momentum debite organizationis
 incertum terminum varium esse.

inff. 210. Anima sua presentia format
 Corpus et illi tribuit vitam et Calorem,
 ergo debet Corpori infundi ante Corpus sit organum
MA Exempl. In pla in homine distinguentia
 est vita vitalis mechanica, vegetativa,
 et sensitiva ac rationalis. ima. dependet
 a motu Calorifico quo Corpus formatur
 organizatum, sicut

116.

planta germinat, quo Corpus Crescit et vegetat. Si uero
planta haec uita est ab anima independens
illam procedit, et causa est Cur Corpus
uniat, quod igitur Corpus nostrum
uigeat et Crescat, quod sibi digerantur in
Stomacho uerantur in Chylum, quod fiat
Sanguis, qui Circulat per totum Corpus, quod
nihilibus pulmibus respiremus et respiremus, quod Sanguis
nutriantur, aha, Caro, uena arterie, non
anima sed mechanismo Corporis eiusque motu
peripallio diastole et systole Cordis
adferendum, quod Sentiamus Corpusque
nostrum regimus, anime Cerebri debet adscribi.

¶ Alius.
Quo sit sedes anime.

Ex sensationibus quas Continuo ad dexteram
ad sinistram antrosum et retrorsum referimus,
animam debere esse in medio harum
partium ad quas illa uelut indifferens
sensationes refert, ille autem partes sunt
constituunt Corporis proprii uolumen
quodlibet, animam intra hoc uolumen
esse quidem certitudine, quam uolens parit
sensuum relatio. at in quo Corporis
puncto residet illa? an diffusi in corpore
an in sensorio communi? an in glandula
pituita an in Centro Trophali, quae sunt
duae partes Cerebri.

¶ Vidimus iam plures Spiritus nullum
replere nullum formare locum, Consequenter

inter illos nulla debet fingi distantia, quia
 distantia realis est linea realis, Cujus et
 extremitates sunt duo puncta realia, realiter
 et tenfa, et locum formantia aut repleantia
 ergo cum spiritus nec locum repleant, nec
 locum formant distantia dici non possunt
 hinc quotiescumque distantia, de spatio, de loco,
 de vasis quaffis movetur, nullam mentem
 subeat spiritus suspicio; omnes enim ille
 id ad corpora relative sunt, ad spiritum
 licet nullum ordinem possunt. unde spiritus
 proprie loquendo nullo loco utitur, sua
 tantum operatione seu in uno potius, quam
 in altero loco manifestat, unde Concludimus
 spiritum in se corpore, quia in corpore
 suas operationes manifestat. quoniam
 autem illius operatio non in singula corporis
 parte ~~est~~ fit immediata sed medianibus
 spiritibus vitalibus nervis et musculis, qui
 originem ducunt de cerebro concipimus facile
 spiritum animam sese manifestare in cerebro.
 Est autem cerebri substantia tam subtilis, ut
 quamvis sciamus illi esse omnium nervorum
 originem, partem tamen unde omnes nervi
 procedunt ~~non~~ ^{si ne Cerebrum principis an Cerebrum} non possumus discernere
 si sit thesaurus anima humana in cerebro residere
probabilius videtur.

B. Si anima in cerebro resideat, facillius
 intelligitur, quomodo corpus regat, ergo illum in
 cerebro residere probabilius videtur.

118

Quod ut anima Corpus regat, debet iuxta
constantem et uniformem legem naturae
in singulas Corporis partes agere, quas cunque
Corporis motiones accipere, atque si anima
in Cerebro resideat, actio ejus in singulas
Corporis partes et motionem in Corpore
excitatarum perceptio facilius intelligitur.

Primum. Ex anatomia certum est, omnes
Corporis nervos de Cerebro originem habere
in ~~fibris~~ fibrillis totius arboris et radicibus
oriuntur, ergo si anima in Cerebro suam
actionem exercat, mediantibus nervis et spi-
ritibus vitalibus in singulas Corporis partes
dirigere potest, eodem modo nervi per
quam elasticam motus a Corporibus externis
acceptos, mediantibus spiritibus vitalibus
ad Cerebrum usque propagantur, ergo anima
iuxta legem uniformem naturae potest motus
in Cerebro excitatos affectiones accipere
analogas.

Conferam. Si nervi sint ligati, obstructi,
aut aliter impediti experientia constat animam
nec actionem suam exercere in illis Corporis
partibus, nec ab illis motus accipere, inter
quos et Cerebrum interclusa est Communicatio
ergo anima non immediata in singulis Corporis
partibus suam actionem exercit.

Obj anima totum infernal Corpus
ergo per illud est diffusa.

119

N.C. Animam probamus simplicem esse
ergo repugnat illam materiam ad se diffundi

insimo. Anima in singulas Corporis partes
immediatè agit, ergo non solummodo Cerebrum
est sedes animæ operantis.

Ma. Anima non nisi medianibus nervis
et spiritibus vitalibus partes Corporis regit
et ab illis motiones accipit, quæ patet ex
eo quod anima nihil sentiat ex ^{membris} ~~partibus~~
quæ sunt paralytici, perclusa, nec amplius
easdem membra possit regere.

insedo. Manu laesa dolor diffus in manu
atque iuxta nas hic dolor in Cerebro debere esse
ergo erronea est nostra sententia

Nimo M. Manu laesa spiritus vitales ^{non} rapidissimo
hanc commotionem referunt in Cerebrum,
manu illi facto anima accipit affectionem
ingratam qua admonetur, ut Corpus curam gerat,
ideo ingata affectio esse debet, ut anima sui
amans properet se illa liberare. Curando Corpus
tunc subleto affectionem suam cum attentione
refert ad partem vel ad membrum unde
spiritus vulneris nuntii advenerant. et hæc
Naturali et promptissima doloris ad mem-
brum laesum relatione videtur dolor in manu
esse.

Nm. Ex vulnere manus motus quidem ad
Cerebrum voc, propagari debet, est minime

120
iuxta sententiam nostram dicitur potest dolere esse in
Cerebro, quia hic revera est in anima
nec potest ad Cerebrum referri, nam iuxta
legem naturae sensus animae debent referri
ad illas Corporis partes in quas commotio
exterior facta est.

in p. 3to. Saltem anima potius in Corde
quam in Cerebro residet.

Na. questio haec est de loco in quo
animae operationes immediate manifestantur
jam vero solum Cerebrum est ille locus,
quia ex solo Cerebro nervi ad totum Corpus
proferuntur, ergo non in Corde sed in
Cerebro fixenda est sedes animae.

in p. 4to. Ex notabili Cordis vulnere anima
discedit a Corpore, ergo anima est in Corde.

Mc. Corde graviter vulnerato cessat Sanguinis
Circulatio, hac cessante Corpus ad motus
aut actiones animae accipiendas ineptum redditur
ejus mechanismus dissolvitur, vita vitalis
extinguitur, Corpus moritur quo dissoluta
cessat animae finis primarius, ergo discedit.
Einde autem non sequitur animam esse in
Corde nam tolle pulmones, stomachum,
abscedente gutture, anima discedit, et quis ideo
aruet animam residere in pulmonibus
stomacho, in gutture.

in p. Sto. gaudium, tristitia, amor, &
 ad Cor referuntur, ergo anima illi esse debet
 N. C. Cognitiones, scilicet omnes, memoria,
 imaginationes ad Caput et Cerebrum referuntur
 ergo si ex privi argumentis sequeretur
 animam esse in Corda & ex ipso iterum sequitur
 illam residere in Cerebro, Cur tamen fortiores
 animi affectus quales sunt amor, odium et
 ad Cor referimus in promptu causa est
 vehementiores affectiones et motu sanguinis
 vehementiori oriuntur, huius motus originem
 dicit et Corda magis maxime affluere et
 fortiter pulsante; anima autem affectiones
 suas semper illuc refert, unde motus in
 Corpore ad Cerebrum propagati originem ducunt
 hinc amorem, odium, gaudium, tristitiam &
 ad Cor referimus.

§ III.
De animo et Corporis unione

Unio in genere est Coniunctio plurium
 potest hoc Intensionalis esse vel affectiva
 accidentalis vel Substantialis.

Unio intensionalis est Cognitionem
 inter et rem Cognitam, unio affectiva
 est mutuum Viduum amicorum amor, unio
 accidentalis est aggregatum ex pluribus coaliscens
 talis est fascis lignorum, vel Culmorum.
 unio Substantialis est inter duas Substantias
 adeo iunctas ut unam personam Constituant

Cui operationes utriusq; Substantie tribuuntur
 sive anima et Corpus junctum Constituit
 unam personam, quae vocatur homo, Cui
 operationes et anima et Corpus ^{omnibus} tribuuntur
 sive idem homo intelligens et scribens volens
 et ambulans Cogitans et manducans vocatur.

Certum est hominem consistere ex anima et
 Corpore, Certum est has duas Substantias disti-
 ngui, inter se necesse conjungi, verum quo modo
 materia et spiritus conjungantur, En arcanum
 nature, en misterium, quod irritis semper
 Conatibus philosophi explanare studebant
 en problema fortasse solvendum, silent
 enim haec de se sensus et experientia
 Necum illum non percipit ratio, auctoritas
 humana nullum habere pondus potest, Cum
 non nisi Conjecturis et hypothesis imitatus
 qua fere omnes rationibus firmissimis
 adhuc convelluntur; in materia tam
 ancipiti et caliginosa Conjecturis ducimus
 et rejectis quorundam philosophorum systematicis
 rationem quae saniori videtur sequitur

Primi qui hanc unionem unde sequitur
 animo Cum Corpore commercium exponere
 sunt auctores, peripatetici, Concederant illi
 unionem animae et commercium Cum Corpore
 in eo consistere, quod Corpus ~~est~~ physice
 agit in animam, animam agit physice in Corpus
 Sed quae ratio has fere absurditates populo

Corpus non potest nisi tangendo alius Substantis
 tactilibus. Communicare motum, quomodo Corpus
 quod non tangere potest, contingit animam, que
 tangi non potest, quomodo anima que tangere
 nequit. Continet Corpus, quod tantum potest tangi.
 Novimus quidem Deum Corpora posse movere
 et quocumque modo afficere, quia scilicet Corpus
 voluntate divina essentialiter dependet, et per
 illam solam existit; in Corpore enim vis
 quodam obedientialis concipi debet respectu
 intuitu Creatoris; inter animam et Corpus
 talis dependentia, talis respectus nullus existit
 ergo anima volente et imperante vi quacumque
 nulla est ratio Cur Substantia aut Corpus quod
 cum quomodo cumque afficiatur; et quo confer
 quitur sententiam peripateticorum omni ex parte
 Erroneam esse.

Ad. Post peripateticos sequitur Leibnizius auctor
 harmonia preestabita; iuxta hunc omnes operatio
 nes animo quar a primo essentia momento
 usque ad summam Corpore respectum elicitura est
 una sunt serie Conexo, motiones Corporis et
 animo in momento quo animatur, ad motu
 usque altera sunt serie Conexo; anima
 quidem totam actionum suarum seriem
 ipsa elicit; in Corpore motiones omnes
 iuxta leges motus oriuntur, ita tamen ut actiones
 animo et motiones Corporis sibi consonent.
 scilicet Deus antequam has Substantias crearet
 videlicet seriem actionum omnium possibilium
 animarum, vidit et seriem motionum omnium

possibilibus Corporum, sed igitur et omnibus
 Corporibus possibilibus, et et omnibus animabus
 possibilibus Corpus et animam quorum actiones
 et motiones consonarent, ipsa quidem ut eo mo-
 mento quo ipsa anima coherentem suum null
 manifestare, Corpus quod illi unita cogitibus
 edat, et quo momento in ipso Corpore excita-
 tur motus ab pane vel alio essentibus motus
 eodem momento in illa anima hinc Corpori
 unita oritur visio huius Essentibus, quo
 momento hoc anima desiderat manducare
 panem et visum; in Corpore oritur nec
 cessat motus, quo panis arripitur et mandu-
 catur, et in hac hypothesis Corpus et anima
 se habent uti duo horologia, quae semper
 in horis indicantibus sibi consonant.

Quantumvis subtilis sit ista sententia, non hinc
 satisfacta, a vero animae et a natura ablu-
 epe Corpus inter et animam. Sed subordinatam
 quandam et independentiam Corpus ab anima
 regi extra dubium est, sed in sententia harmo-
 nic pro stabilitate dependentia foret nulla,
 nulla pars alteram recusat, sic duo horologia
 quavis consonantia se non requirunt, nulla
 quoque foret actionum humanarum libertas
 qua in eo consistit, ut dum aliquid ago, et
 ambulo habeam omnia in mea potestate
 omnia ad non ambulandum requisita, atqui in
 hac sententia ambulans non habet omnia ad
 non ambulandum requisita.

Prm. ad non ambulandum requiritur Corpus
cujus pedes non ambulant eo momento, atque
tale Corpus non habet ambulans, ergo non est iter

Non igitur videtur aliud necesse esse Corpus
inter et animam quam Creatoris voluntas,
constans et uniformis, qua voluit nullam esse
in ani Corpore motionem Cui in anima non
respondet affectio quaedam analogica, nullam
quoque in anima actionem fieri, Cui in Corpore
non respondeat motus analogus, hoc profecto
Anima Corpore tanq. instrumentis utitur
illud curare, informare et ad quascunque
functiones applicare potest, ergo et sola haec
lege nature Concipitur archetypus necesse
animam inter et Corpus, Concipitur ineluctabilis
illa inter utriusque affectiones Correspondentia
Concipitur totum quod anima Corpus exercet
imperium, quod tanquam animae famulus illius
juxta subsequitur.

Opponesimo. *animae* sibi indita

ergo spiritus est immediate in Corpus
app. na. ille vis agendi in Corpus immediate
namque nulla tenus competere potest
Corpus enim non potest nisi moveri, malus
autem non potest communicari nisi con-
tractu, aut efficiari voluntatis imperio,
atque anima Corpus contrivere non potest

126. nec voluntatis imperium efficax esse respectu
Corporis, ad hoc enim requireretur, ut corpus
non tantum animo esset subditum
sed ab illa quoad essentiam dependere
namvero corpus ex natura animo subditum
est, nec ulla substantia creata ab
altera quoad essentiam dependet, Con:
sequitur est animam physicè et immortale
in corpus non agere.

Oppos. ideo iuxta nos anima non agit
in corpus physicè et immortale, quia
simplex est, atqui hoc posito, requirerem
Deus in corpus agere posse, quod
tamen falsum est, ergo falsum quoque
est.

RM. Non tantum, quia simplex est
anima in corpus non agit physicè,
sed quia illius voluntas finita extra
animam effectum habere nullum potest.
Naque in spiritum sublimius in
corpus. Deus autem licet simplex, quo-
niam omnipotens est, et corpora per
illius voluntatem, solum existunt,
hoc quocumque modo, qualicumque modo
potest afficere.

Oppos. ad nutum animo corpus
totum regitur, ergo anima physicè agit

in Corpore.

127

NC. Si anima phisice in Corpore agere
potest, movere, brachium quamvis
paratissimum. Corruptionem, potest Corpus, &
globulum. quemdam, nulla adhibita manu
aut instrumento sola voluntate pellere,
atque falsi et experientia C. de et A.

PM. Si anima Competeret vis agendi in
Corpore, illa vis Competeret, tam in Corpore
minutissimum quales sunt spiritus vitales
quam in Corpore paulo grossius quale
est brachium proprium. Sed in utrumque
potest immediate agere. Sed hoc vis
illi Competeret tam in Corpore unum
quam aliud, aut quam in Corpore proprium
quia Corpus quod proprium dicitur nec
sua anima et natura est subdum, nec
et natura animo, proprium vocatur,
ergo si vis agendi in Corpore anima
est essentialis, in quocumque Corpore
agere potest, quod cum aperte contradic-
tur experientia, sequitur animam
non phisice et immediate in Corpore
agere, sed tantum, mediante lege naturae.
Et quidem in solos spiritus vitales, unde
consequitur animam voluntate sua in
solum Corpus quod et lege naturae proprium
est agere potest, non quidem immediate
tam quia intercedit lex naturae, et
quia soli spiritus vitales per hanc legem

128. animo sunt pro viribus dabi.

oppo Saltem Corpus agere potest in animam

na. Corpus non potest nisi tangere et tangi anima vero esse spiritus nec tangi nec tangere potest, ergo Corpus non potest agere in animam.

inff. Omnia Corpora animam nostram per sensus afficiunt, ergo agunt in animam

Da. afficiunt id est sunt causa occasio nalis affectionum, quae in anima oriuntur
Cur C. afficiunt id est per se animam con-tingunt N.

Saltem Superius jam ostensum est, quae ratione Corpora sensus nostros, externos per lumen, per aerem, per particulas à se missas, per contactum commovent, motumque in Cerebro usque propagant, quoposito in anima oriuntur affectiones, unde patet Corpora quidem, causa occasionalem esse affectionum, quae in anima oriuntur, minime autem illam per se afficere.

opp. ultimo Motus qui in Cerebro stir-
batur ab objectis externis anima Com-
mune de Sensationibus elicendis
ergo per hunc motum Corpora animam
afficiunt.

129
Na. in rigore intellectum motus in Cerebro etiam
habet animam spiritus loquendo non comane
facit illum enim anima non sentit et
plane ignorat, at hinc intercedat necesse
est, illa talis laudata natura est qua
anima determinatur ad sensationes suas.
Deterasq; affectiones suas. in hac igitur
lege nullolius exposita jacet ille nodus
Comercii animae cum Corpore quem philo.
sophi per systemata sua irritis semper
Conatu exponere curabant

